

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C26 – WON2**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie

van 15 oktober 2009

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het geplande injectietarief voor megagroenestroomprojecten	3
Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het bindend sociaal objectief en Vlabinvest-woningen	
Vraag om uitleg van de heer Filip Anthuenis tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de toepassing en de mogelijke aanpassingen van het grond- en pandenbeleid voor gemeenten die consequent investeren in sociale huisvesting	7
Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de gemeentelijke inventaris op leegstand en verkrotting en de eventuele heffing vanaf 2010	12
Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de naleving van het decreet van 4 februari 1997 houdende de kwaliteits- en veiligheidsnormen voor kamers en studentenkamers	14
Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het meten en certifiëren van energieprestaties van gebouwen	18

■

Voorzitter: de heer Jan Penris

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het geplande injectietarief voor megagroenestroomprojecten

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Lieten.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de vorige Vlaamse Regering heeft zich geëngageerd om de 20-20-20-regel, die Europa als doelstelling voor hernieuwbare energie oplegt, te behalen. Er zullen heel veel inspanningen moeten gebeuren als we tegen 2020 20 percent hernieuwbare energie willen behalen.

De vorige Vlaamse Regering heeft dan ook inspanningen geleverd om investeringen in hernieuwbare energie te stimuleren. Zo zijn er subsidiemaatregelen uitgewerkt voor wie zonnepanelen plaatst. Ook de federale overheid heeft stimulansen uitgewerkt door investeringen in deze bron van hernieuwbare energie fiscaal aftrekbaar te maken. De gemeenten doen ook een inspanning: zij belonen de burgers met premies tot 700 euro. Die burgers zijn hier massaal op ingegaan. Nooit eerder is er zoveel geïnvesteerd in hernieuwbare energie. De firma's die zonnepanelen plaatsen, kunnen de aanvragen amper volgen.

Naast de gewone burger heeft de regering ook de kleine, middelgrote en grote bedrijven gestimuleerd. Ik wil het vandaag hebben over de veeleer kleine tuinbouwbedrijven. Zo werd de serrebouw aangemoedigd om onder meer die warmtekrachtkoppelinginstallaties (WKK-installaties) te plaatsen. Het gaat om een niet zo kleine investering, zeker als je weet dat deze tuinbouwbedrijven niet altijd gegarandeerde inkomsten hebben. Vooral de groenteprijzen zijn zeer afhankelijk van de marktprijzen. Ook al is er een goede oogst, er wordt weinig geboden voor de groenten. Daardoor zijn deze investeringen voor tuinbouwbedrijven niet altijd risiceloos. Niettemin hebben toch veel tuinbouwbedrijven in dergelijke projecten geïnvesteerd.

Dit heeft als gevolg dat in verscheidene regio's Eandis haar netwerk heeft moeten uitbreiden en aanpassen, omdat er zoveel hernieuwbare energie was opgewekt door kleinere leveranciers, maar ook door grote bedrijven. Ik verwijs graag naar de gemeente van mevrouw Rombouts. Daar zijn enorm veel hernieuwbare-energieprojecten, maar er zijn ook heel veel problemen om die energie op het net te krijgen. Nochtans hebben al die mensen die erin hebben geïnvesteerd, een bouwvergunning gekregen om te kunnen investeren in hernieuwbare energie.

Eandis heeft daarop gereageerd met de bekendmaking dat het investeerders in megagroenestroomprojecten mee wil laten bijdragen in de grote kosten bij de uitbouw van het netwerk. WKK-centrales bij onder meer tuinbouwbedrijven en de grote oppervlakten met zonnepanelen van distributiebedrijven zouden bijzonder hoge kosten met zich meebrengen bij het aanpassen aan het net, aldus Eandis. Daarom wil dat bedrijf nu een gedeelte van die investeringen compenseren onder de vorm van een injectietarief. Hiermee worden bedrijven, zoals die tuinbouwbedrijven, gestraft in plaats van beloond voor de hoge investeringskost in onder meer die WKK-installaties. Eandis wilde oorspronkelijk het injectietarief toepassen vanaf september 2009. Daardoor bestaat er momenteel heel wat onrust bij veel bedrijven. Mevrouw de minister, ik maak die onrust graag aan u over.

Mijn vraag dateert van 20 augustus 2009. Dat is ondertussen bijna twee maanden geleden. Ik was toen nog niet op de hoogte van het regeerakkoord. Blijkbaar wilt u toch tegemoetkomen aan deze onrust. Ik citeer uit het regeerakkoord – de collega's doen dat ook heel graag in de plenaire vergadering. Op pagina 64 staat: "Tevens zorgen we voor coherente aansluitings- en exploitatievoorwaarden ter ondersteuning van kwalitatieve WKK-installaties en installaties op basis van hernieuwbare energiebronnen. De ondersteuningsmaatregel bevat de nodige prikkels om de kosten voor de uitbouw en exploitatie van het net te beperken, zodat de distri-

butienetbeheerders niet langer via een injectietarief de extra aansluitingskosten moeten verhalen, en om de omvang van de decentrale productie-installaties zo goed mogelijk af te stemmen op het verbruik ter plaatse.”

Mevrouw de minister, ik vermoed dat het injectietarief in september niet is geïnd. In hoeverre is er nu al onderhandeld met Eandis? Heeft Eandis die injectietarieven al toegepast? Zal Eandis die injectietarieven toepassen? Zo ja, bij welke soort bedrijven? Meent u dat Eandis dit injectietarief moet kunnen aanrekenen aan grote bedrijven, en welke bedrijven zijn dat dan? Gaat het over tuinbouwbedrijven met een WKK-installatie, of gaat het over heel grote bedrijven? Over welke installaties gaat het dan? Op welke manier en binnen welke termijn komt het regeerakkoord, zoals ik het net heb geciteerd, tegemoet aan de gestelde problematiek zodat niet de kleinere land- en tuinbouwbedrijven zullen worden getroffen door bijkomende kosten?

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Van den Eynde heeft de situatie heel goed geschetst.

Ik was ook verrast door deze problematiek. Persoonlijk vind ik dat deze injectievergoeding haaks staat op alle inspanningen inzake hernieuwbare energie, zeker op de decentrale producties door tuinbouwers. Tot mijn verrassing blijkt dat een federale maatregel te zijn. Blijkbaar is dat al anderhalf jaar geleden goedgekeurd. Het spreekt vanzelf dat de distributienetbeheerder daarop inspeelt, maar anderzijds maakt Elia daar geen gebruik van. Dat is logisch, omdat Elia geen gebruik maakt van het distributienet.

Mevrouw de minister, hebt u ondertussen al overleg gepleegd met uw federale collega's? Wat zegt de regelgeving daarover concreet? Op welke manier kunnen we daaraan nog ontkomen? Dat is niet onbelangrijk. Als het over de grotere gaat, heb ik daar geen probleem mee. Er zijn mensen die zeggen dat dit onder druk van Electrabel erin is gekomen, om de gedecentraliseerde kleinere productie-eenheden te beconcurreren. Het is belangrijk om deze problematiek in haar globaliteit te bekijken. Dit bewijst nog maar eens dat er, als we willen komen tot een globale aanpak van hernieuwbare energie, over dergelijke maatregelen overleg moet zijn tussen het federale en het Vlaamse niveau.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mijnheer de voorzitter, de problematiek is inderdaad vrij duidelijk geschetst. Wie heeft geïnvesteerd in die groenestroomprojecten, heeft dat natuurlijk gedaan in de veronderstelling dat er geen injectietarief zou moeten worden betaald. Het gaat niet alleen over tuinbouwbedrijven, maar ook over lokale besturen. Ook zij hebben die investeringen gedaan. De maatregel dreigt het businessplan waarin zij die investering hebben verantwoord onderuit te halen.

Bovendien dreigt de opbrengst van de verkoop van groene stroom grotendeels te worden tenietgedaan door dat injectietarief. Het is een bijzonder slecht signaal om en cours de route de spelregels te veranderen. Het is ook bijzonder nefast voor het investeringsklimaat.

Ik sluit me dus graag aan bij de vraag van de heer Decaluwe of er al overleg is geweest met de federale collega's en wat daarvan de resultaten zijn.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: De collega's hebben het al aangegeven: het is contradictorisch dat de mensen die willen investeren in groene energie er nu financieel voor moeten opdraaien. Ik stel mij de vraag, net zoals bij de eerste interpellatie van vanmorgen, of hier geen belangrijke taak zou kunnen zijn weggelegd voor het Vlaams Energiebedrijf. Misschien zouden er in de schoot van dat bedrijf, dat er volgens mij snel zou moeten komen, oplossingen kunnen worden gevonden.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de voorzitter, ik sluit me graag aan bij deze vragen. Hier werd duidelijk gesteld dat de investeringen in groene stroom worden tegengewerkt. We ondersteunen groenestroomcertificaten, maar anderzijds voel ik duidelijk dat er nog iemand aast op de middelen die wij als ondersteuning geven, want ze worden op deze manier eigenlijk deels doorgesluisd.

In het regeerakkoord staat een ander signaal. Ik heb een deontologische vraag, zeker omdat je moet zien wie vraagt om een injectietarief te installeren. Onder meer Electrabel investeert ook in decentrale energieopwekkingen en bezet daardoor het net, waardoor anderen niet op het net kunnen. Halen we die er dan ook af, of op welke manier gaan zij die injectietarieven betalen?

Momenteel hebben wij in Hoogstraten, in de regio Noorderkempen, zes windmolens van Electrabel, en kunnen anderen niet op het net omdat het net niet of onvoldoende is uitgebouwd. Drie jaar geleden hebben we aangekaart dat we zitten te wachten op investeringen in het netwerk. Die investeringen worden momenteel uitgesteld. Integendeel, er worden zelfs injectietarieven gevraagd aan mensen die willen investeren in groene stroom. Is dit verantwoord? Aansluitend vraag ik ook of er vooraf overleg is geweest. Of is het een federale beslissing en is er geen terugkoppeling geweest? Is er nog overleg mogelijk om dit aan te passen?

Mevrouw de minister, hebt u ook al actie kunnen ondernemen om het netwerk uit te breiden? Tijdens de vorige legislatuur hebben wij een voorstel van resolutie ingediend om daar snel werk van te maken. Ik hoop dat we niet moeten wachten op het Vlaams Energiebedrijf, want ik veronderstel dat dat ook nog een hele opzet met zich meebrengt. Ik hoop dat er heel snel overleg wordt gepleegd om zeker daar waar nu knelpunten zijn, de netwerkproblemen op te lossen, ook in het algemeen, want dit is geen probleem dat momenteel enkel in de Noorderkempen sluimert. Dat beseffen de netbeheerders ook. We moeten dit over heel Vlaanderen aanpakken.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Het beleid inzake distributie en tarieven is een federale bevoegdheid. De tarieven worden geregeld door het koninklijk besluit (KB) van 2 september 2008 betreffende de regels met betrekking tot de vaststelling van en de controle op het totaal inkomen en de billijke winstmarge, de algemene tariefstructuur, het saldo tussen kosten en ontvangsten en de basisprincipes en procedures inzake het voorstel en de goedkeuring van de tarieven, van de rapportering en kostenbeheersing door de beheerders van distributienetten voor elektriciteit. Ik zal dit vanaf nu kort ‘het KB Tarieven’ noemen.

De tarieven worden gecontroleerd door de federale Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG). De Vlaamse minister van Energie is hier dus niet voor bevoegd. Niettemin kunnen wij het volgende meedelen.

Steeds meer Vlaamse distributienetbeheerders rekenen injectietarieven aan. Alle netbeheerders hebben nu, ofwel in hun tariefvoorstellen, ofwel in hun goedgekeurde of voorlopig goedgekeurde tarieven, rekening gehouden met de tarieven voor injectie. De CREG heeft in juni 2009 de tariefvoorstellen voor de gemengde netbeheerders goedgekeurd waarin die nu ook voor het eerst in de aanrekening van die injectietarieven hebben voorzien. Deze injectietarieven worden sinds 1 juli 2009 aangerekend door de netbeheerders die onder de naam Eandis opereren.

Wat betreft het tarief dat wordt aangerekend aan de producenten van energie die zijn aangesloten op hun net voor iedere kilowattuur elektriciteit die zij injecteren op het distributienet: zoals bepaald in het artikel 11 van het KB Tarieven kan dit basistarief voor het gebruik van het net enkel worden aangerekend aan klassieke – en dit wil zeggen: niet op basis van her-

nieuwbare energie of warmtekrachtkoppeling – productie-eenheden met een vermogen groter dan 5 megawatt en aan productie-installaties die elektriciteit opwekken uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmtekrachtkoppelingen met een geïnstalleerd vermogen van meer dan 5 megawatt, aangesloten op infrastructuurdelen van de distributienetbeheerder die aanzienlijke bijkomende kosten genereren indien de aansluiting van deze installatie aanzienlijke bijkomende kosten veroorzaakt.

Doordat het nog steeds niet duidelijk is welke criteria bij deze beoordeling zullen gelden, is hierdoor een grote onzekerheid mogelijk bij de aanrekening van het hoge basistarief voor het gebruik van het net door Eandis. We mogen zelfs spreken van willekeur. In ieder geval is het zeker dat gezinnen met zonnepanelen met een maximaal AC-vermogen van de omvormers kleiner dan of gelijk aan 10 kilowatt geen injectietarief zullen betalen, in de veronderstelling dat ze beschikken over een compenserende teller en niet over een injectiemeter.

Op welke manier en in welke termijn komt het regeerakkoord tegemoet aan die problematiek, zeker en vast in het kader van de land- en tuinbouwbedrijven? Het voorzien van de mogelijkheid tot aanrekening van de injectietarieven door de distributienetbeheerder doorkruist heel duidelijk het Vlaamse beleid inzake groene stroom en kwalitatieve warmtekrachtkoppeling. De Vlaamse overheid heeft immers ambitieuze doelstellingen geformuleerd met betrekking tot de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en ook kwalitatieve warmtekrachtkoppelingen. Diverse Vlaamse ondersteuningsmaatregelen moeten juist het behalen van deze doelstellingen verzekeren.

De toekenning van de groenestroomcertificaten en de warmtekrachtcertificaten, de minimumsteun voor deze certificaten, de openbare dienstverplichting ter vermindering van de kosten voor de aansluiting van decentrale productie-installaties op het net: al die initiatieven van de Vlaamse overheid zijn er uiteindelijk op gericht om de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmtekrachtkoppelingen te stimuleren. De aanrekening van de injectietarieven aan deze producenten werkt duidelijk contraproductief.

De minister heeft haar bezorgdheden hierover overgemaakt aan de federale minister van Energie. Zij heeft ondertussen met betrekking tot deze problematiek bijkomend overleg tussen de federale overheid en de gewesten aangevraagd. Dit overleg heeft inmiddels, op 14 oktober, gisteren dus, plaatsgevonden in de schoot van het overlegcomité. De Federale Regering heeft ermee ingestemd om aan de CREG advies te vragen over de mogelijkheid om de injectietarieven te schrappen of niet toe te passen, of om desgevallend de regelgeving te wijzigen om deze tarieven te schrappen of niet toe te passen voor het einde van het jaar. Wij hopen uiteraard dat hier spoedig werk wordt van gemaakt, zodat deze injectietarieven, die een rem zetten op de ontwikkeling van duurzame-elektriciteitsproductie, snel tot het verleden zullen behoren.

Wij hebben daarover dus gisteren in het overlegcomité een akkoord bereikt met de federale regering en de gewesten, en zo kunnen we proberen om dat probleem op die manier aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mevrouw de minister, ik ben bijzonder blij met het akkoord dat gisteren werd bereikt. Het was heel duidelijk dat ook het kabinet van minister Van den Bossche had begrepen dat het niet langer kan dat de Federale Regering initiatieven vanuit Vlaanderen om extra hernieuwbare energie op te wekken nog langer met dergelijke injectietarieven fnuikt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het bindend sociaal objectief en Vlabinvest-woningen

Vraag om uitleg van de heer Filip Anthuenis tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de toepassing en de mogelijke aanpassingen van het grond- en pandenbeleid voor gemeenten die consequent investeren in sociale huisvesting

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Lieten.

De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw de minister, de vorige Vlaamse Regering heeft ambitieuze doelstellingen naar voren geschoven om tegen 31 december 2020 een aantal sociale woningen bij te creëren, goed verdeeld over de gemeenten. Dit is een zeer moeilijke oefening geweest. Men heeft daarbij rekening gehouden met huurwoningen, koopwoningen en sociale kavels. Voor elk van die drie categorieën werd een sociale doelstelling naar voren geschoven. Jaren geleden is de Vlaamse Regering ook begonnen met Vlabinvest, vanuit de bekommernis dat het in de Rand rond Brussel zeer moeilijk is om betaalbare woningen, laat staan gronden, te vinden.

Vandaag is de noodzaak van Vlabinvest nog altijd bewezen. Ik heb hier een kaartje bij met de woningprijzen in Vlaams-Brabant. U ziet dat het zeer rood kleurt – ik kan mij voorstellen dat u dat graag hebt, maar hier is het niet goed. In Vlaams-Brabant zitten we, in vergelijking met de rest van Vlaanderen, met een zeer specifiek probleem. Er is zeker nog nood aan een instrument als Vlabinvest, dat mee kan investeren in sociale woonprojecten, niet alleen voor de groep die in heel Vlaanderen in aanmerking komt voor een sociale huurwoning, maar ook voor de groep die daar juist boven zit. De mensen die net niet in aanmerking komen voor een sociale huurwoning in het reguliere systeem zitten in Vlaams-Brabant met gigantische problemen omdat ook zij op de reguliere markt geen huurwoning kunnen vinden.

In de vorige legislatuur was er kamerbreed instemming met de extra middelen die we hebben vrijgemaakt voor Vlabinvest. Het verbaast me nu een beetje in het Grond- en Pandendecreet te moeten vaststellen dat de projecten die Vlabinvest in het leven zou kunnen roepen of waarvoor het initiatieven zou kunnen nemen, niet in aanmerking komen voor het sociaal objectief. Dat verbaast me enigszins, omdat we de vorige legislatuur ook zeer lang hebben moeten vragen dat het voorkeurecht dat aan alle huisvestingsmaatschappijen wordt gegeven, ook aan Vlabinvest zou worden gegeven. Dat gebeurde volgens dezelfde redenering, namelijk dat er in de Rand rond Brussel toch wel specifieke problemen zijn.

Het decreet voorziet in één mogelijkheid waarbij gronden van Vlabinvest voor het objectief in aanmerking komen. Dat staat in artikel 4.1.25, paragraaf 2. Dat heeft het over voldoen van sociale lasten door overdracht van de vereiste gronden aan de huisvestingsmaatschappij. Bekijk ik welke gronden Vlabinvest ondertussen zoal heeft aangekocht, onder meer via het voorkeurecht, maar ook in overleg met de gemeenten, dan stel ik vast dat meer dan 19 miljoen euro is geïnvesteerd in gronden, vooral in woonuitbreidingsgebieden. Als Vlabinvest daar een initiatief neemt – en voor alle duidelijkheid, dat kunnen koopwoningen, maar ook huurwoningen zijn – dan zou dat niet meetellen voor dat bindend sociaal objectief. Dat baart me zorgen. De beschikbare gronden zijn immers zeer beperkt in heel die regio. De gemeentebesturen waren bereid om samen te werken met Vlabinvest. De jongste jaren is er ter zake ook een versnelling geweest. Ik vrees enigszins dat, indien we hier geen correctie doorvoeren, we die middelen blokkeren voor jaren en dat er veel te weinig initiatieven zullen zijn op die gronden waarin Vlabinvest nu heeft geïnvesteerd.

Mevrouw de minister, neemt de Vlaamse Regering maatregelen om vooralsnog de Vlabinvestwoningen te laten meetellen voor het bindend sociaal objectief? Zo ja, kan dat gebeuren met terugwerkende kracht vanaf 1 september 2009?

De voorzitter: De heer Anthuenis heeft het woord

De heer Filip Anthuenis: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ook ik heb een aantal vragen over het bindend sociaal objectief. Ik zal niet herhalen wat dat precies inhoudt. De heer Dehaene heeft dat uiteengezet.

Er rijzen een aantal problemen in gemeenten die in het verleden consequent hebben geïnvesteerd in sociale huisvesting. *(Opmerkingen van de heer Carl Decaluwe)*

Lokeren is een voorbeeld, maar er zijn er ongetwijfeld nog veel meer. Een aantal gemeenten voldoen nu reeds aan de vooropgestelde norm van 9 procent met betrekking tot sociale huurwoningen. Sommige van die gemeenten hebben in het verleden op hun grondgebied ook meer dan voldoende sociale koopwoningen en kavels verkocht, en zitten nog met een aantal nieuwe projecten die op stapel staan en waarvan nu reeds blijkt dat die probleemloos het bindend sociaal objectief zullen halen. Het is dus logisch dat er wat onrust bestaat binnen die gemeenten over de afloop van de al opgestarte projecten.

Momenteel is het formeel onmogelijk om dat bindend sociaal objectief te halen. Dat betekent dat er, bij een letterlijke toepassing van de nieuwe regelgeving, ook in die gemeenten sociale lasten moeten worden opgelegd ten aanzien van privébouwprojecten, terwijl dat strikt genomen eigenlijk niet nodig zou zijn.

Mevrouw de minister, er rijzen dan ook een aantal vragen. Ik weet dat u wordt overstelpt met vragen. Ik heb eigenlijk wat medelijden met u, want u moet over alles een mening hebben: nu ook al over wonen en noem maar op. Komen in de gemeenten die in het verleden voldoende investeerden, de opgestarte sociale woonprojecten, waarvoor er al vele engagementen waren aangegaan, op de helling te staan? Dat is een belangrijke vraag. Is het correct dat opgestarte projecten die zich niet in het zogenaamde stedelijk gebied bevinden, lam zullen worden gelegd? Dat zijn geruchten die we horen. Er doen natuurlijk vele geruchten de ronde, maar klopt dit? Misschien kunt u daar een duidelijk antwoord op geven.

Er zijn nog geen modaliteiten uitgewerkt voor de zogenaamde woonbeleidsconvenants, hoewel die vermeld zijn. Dat is, tussen haakjes, een bijkomende administratieve last voor al die gemeentelijke administraties. Is het mogelijk die modaliteiten zo vlug mogelijk op te stellen, om zo toch wat rechtszekerheid te bieden aan die op stapel staande projecten? Is het niet opportuun en administratief eenvoudiger om algemene vrijstellingen te geven aan dergelijke gemeenten? Dat is gewoon een suggestie. In welke mate wordt voor het halen van het bindend sociaal objectief inzake sociale koopwoningen en sociale kavels rekening gehouden met de inspanningen die de gemeenten in het verleden hebben gedaan? Momenteel heeft er nog niemand iets gerealiseerd, maar dit gaat over de toekomst. Is het niet mogelijk daar rekening mee te houden?

Ik denk dat deze vragen in veel gemeenten worden gesteld.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mevrouw de minister, ik zal nog enkele bijkomende vragen stellen. U bent een zeer mobiel iemand, dus ik verwacht dat u daar ook nog wel een antwoord op kunt geven.

De heer Anthuenis heeft enkele knelpunten in het decreet blootgelegd. Er zijn gemeenten die dat sociaal objectief al hebben gehaald, of toch bijna. Er is eigenlijk bijna geen differentiatie tussen bijvoorbeeld een gemeente die 2 procent haalt en een gemeente die 8 procent haalt. Bij het laatste geval moet de gemeente slechts voor een tiental of een paar tientallen woningen zorgen. Als die gemeente een goed woonbeleid heeft, heeft ze dat wellicht in een meerjarenprogramma vooropgesteld en haalt ze dat gemakkelijk tegen 2020.

U kent echter ook de huidige doorlooptijden van bepaalde projecten van sociale huurwoningen. Dan komen die momenteel in de problemen, omdat die sociale huurwoningen pas van die teller gaan als ze daadwerkelijk worden verhuurd, en niet bijvoorbeeld als er een bouw-

vergunning is toegekend. Daarmee zouden ze al een jaar of anderhalf jaar winnen. In sommige gemeenten leidt dat ertoe dat het woonbeleid dat ze daadkrachtig willen voeren, enigszins wordt dooreengeschud. Nu worden ze verplicht te voorzien in ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP) voor nieuwe woongebieden in die sociale verplichting, terwijl ze dat eigenlijk op termijn niet nodig hebben. Op termijn zouden ze zelfs boven dat minimum uitkomen.

Als het gaat over gemeenten waar er nu 1,5 of 2 percent sociale woningen zijn, heb ik daar geen enkel probleem mee. Gemeenten die echter tegen die 9 percent aanschurken en echt een eigen visie hebben op dat woonbeleid, worden in hun RUP's, waarin ze een ander soort wonen willen propageren, enigszins klem gezet, omdat ze die toch wel drastische sociale verplichting moeten vooropstellen.

Ik pleit dus niet tegen dat principe. De Vlaamse overheid moest iets doen om vooral die balorige gemeenten aan te moedigen, maar heel wat gemeenten zijn wel goede leerlingen geweest qua sociale woningbouw. Ik wil vragen dat daar toch enige flexibiliteit aan de dag zou worden gelegd, niet om daar onderuit te komen, maar om gemeenten met een eigen woonbeleid te stimuleren en hen niet te straffen.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer de voorzitter, het begrip ‘bindend sociaal objectief’ uit het Grond- en Pandendecreet van 27 maart 2009 is het sociaal woonaanbod dat een gemeente binnen een bepaalde tijdshorizon moet verwezenlijken. Vlabinvest en de door Vlabinvest gerealiseerde woningen vallen op dit moment niet onder het begrip ‘sociaal woonaanbod’ dat in artikel 1.2 16° van het decreet wordt omschreven als het aanbod aan sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en sociale kavels dat volledig onderhevig is aan de reglementering aangaande het sociale huurstelsel – dit wil zeggen, het kaderbesluit Sociale Huur van oktober 2007 – of aan de reglementering over de overdracht van sociale koopwoningen door de VMSW of een sociale huisvestingsmaatschappij – dit wil zeggen het overdrachtenbesluit van september 2006. Ook moeten ze bestemd zijn “tot hoofdverblijfplaats, respectievelijk tot oprichting van een woning die tot hoofdverblijfplaats zal worden bestemd.”

Woningen die door sociale huisvestingsmaatschappijen worden gerealiseerd met financiering vanuit Vlabinvest, zijn weliswaar sociale woningen in de zin van de Vlaamse Wooncode, maar ze vallen vandaag niet onder de omschrijving van het begrip sociaal woonaanbod omdat het kaderbesluit Sociale Huur van 12 oktober 2007 niet van toepassing is op Vlabinvest-huurwoningen en het overdrachtenbesluit van 29 september 2006 ook niet van toepassing is op Vlabinvest-koopwoningen. Vlabinvest en de door Vlabinvest gerealiseerde woningen, al dan niet in samenwerking met sociale huisvestingsmaatschappijen, worden op een verschillende manier binnen het decreet betreffende het grond- en pandenbeleid wel in beeld gebracht. Zo worden Vlabinvest-woningen wel vernoemd als socialecontextfactor. Socialecontextfactoren zijn alle gemeentelijke karakteristieken met een potentiële impact op de nood aan sociaal woonaanbod zoals onder meer het bestaande en het geplande aantal koop- of huurwoningen die zijn gefinancierd door Vlabinvest. Dat staat in artikel 1.2 15°.

De gemeentelijke voorstellen voor de verdeling van de provinciale objectieven voor sociale koopwoningen respectievelijk voor sociale kavels, moeten onder meer rekening houden met die socialecontextfactoren. Hetzelfde geldt voor de overheden die een ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg vaststellen en daarbij normen voor de verwezenlijking van een sociaal woonaanbod respectievelijk bescheiden woonaanbod opleggen, en vooral in het kader van de mogelijkheid tot het toestaan van afwijkingen in min op die objectieven.

Daarnaast kunnen de Vlabinvest-huurwoningen ook in rekening worden gebracht door gemeenten die ten behoeve van het gemeentelijk objectief sociale huurwoningen onderworpen zijn aan de specifieke inhaalbeweging in de periode 2013-2025. De Vlaamse Regering kan immers een gemeente vrijstellen van die specifieke inhaalbeweging als de gemeente aantoont dat ze beschikt over Vlabinvest-huurwoningen. Dat staat in artikel 4.1.4 §2, derde lid, 4° b.

Samengevat is de situatie dat Vlabinvest-woningen in principe niet mee kunnen worden opgenomen in de nulmeting van het sociaal woonaanbod. Achteraf worden ze dan wel in rekening gebracht bij ten eerste de specifieke inhaalbeweging, ten tweede de gemeentelijke verdeling van de provinciale objectieven voor sociale koopwoningen en kavels en ten derde het opleggen van normen voor sociaal en/of bescheiden woonaanbod. Vlabinvest-woningen telden ook reeds deels mee bij de opvolging van de verwezenlijkingen van de bindende sociale objectieven. In artikel 4.1.25 §2 wordt immers gesteld dat de woningen die door een socialewoonorganisatie worden opgericht met behulp van investeringen van Vlabinvest meetellen in de berekeningen betreffende de verwezenlijkingen van het sociaal woonaanbod, als dit gebeurt in het kader van de uitvoering van een sociale last door verkoop van de door het vooropgestelde sociaalwoonaandeel vereiste gronden aan een sociale woonorganisatie.

Of alle Vlabinvest-woningen nu onverkort meegeteld moeten worden in het bindend sociaal objectief voor deze gemeente, moet echter goed onderzocht worden. Het lijkt minister Van den Bossche in ieder geval aangewezen dat deze Vlabinvest-woningen bovenop het bindend sociaal objectief gerealiseerd worden. Gelet op de beoogde doelgroep is het niet alleen beleidsmatig het meest aangewezen, maar ook voor de betrokken regio biedt het de meeste voordelen. Indien de Vlabinvest-woningen gewoon meegeteld worden in het bindend sociaal objectief, dan gaat het supplementaire karakter ervan immers volledig verloren. Daarom pleit de minister ervoor om én het bindend sociaal objectief én de Vlabinvest-woningen te realiseren in de Vlaamse Rand.

Indien er zich hierdoor onverwachts toch minder opportuniteiten zouden voordoen voor Vlabinvest om gezamenlijke projecten te realiseren, dan is de minister best bereid om te onderzoeken hoe we dit het beste kunnen aanpakken. De beoogde oplossing zoals door de geachte collega naar voren wordt geschoven, vereist sowieso een inhoudelijke aanpassing aan het decreet betreffende het grond- en pandenbeleid, wat voorlopig niet aan de orde is. Belangrijk is nu dat het decreet uitgevoerd wordt en het nodige in beweging brengt op het terrein. Laten we dit nu eerst even laten gebeuren en nadien mogelijke opduikende pijnpunten oplijsten, analyseren en in dialoog op de gepaste wijze proberen op te lossen.

Ik kom tot de vragen van de heer Anthuenis die daarbij aansluiten. Het decreet betreffende het grond- en pandenbeleid voorziet voor de periode 2009-2020 in een uitbreiding van het bestaande sociaal woonaanbod, zowel op het vlak van de sociale huurwoningen – dat zijn 43.000 bijkomende eenheden – als op het vlak van de sociale koopwoningen – dat zijn 21.000 bijkomende eenheden – en de sociale kavels – dat zijn 1000 bijkomende eenheden. Die gewestelijke macro-objectieven worden in functie van het aantal huishoudens verdeeld over de gemeenten als het gaat over de sociale huurwoningen en over de provincies als het gaat over de sociale koopwoningen en de kavels. Het bindend sociaal objectief van een gemeente is samengesteld uit een objectief voor sociale huurwoningen, een objectief voor sociale koopwoningen en een objectief voor sociale kavels. Het is een omschrijving van het sociale woonaanbod dat in de periode 2009 tot 2020 minstens moet worden verwezenlijkt.

Gemeenten die in het verleden niet of weinig investeerden in de sociale huisvesting, worden op die manier verplicht om een extra inspanning te leveren. Omgekeerd, gemeenten die steeds consequent geïnvesteerd hebben in sociale huisvesting zullen een kleinere inspanning moeten leveren. Dat wil echter niet zeggen dat er in die gemeenten geen nieuwe sociale woonprojecten meer mogen worden opgestart en dat de lopende projecten op de helling zouden komen te staan.

Gemeenten die vandaag reeds beschikken over het sociaal huuraanbod van 9 percent of meer van het aantal huishoudens, moeten geen verplichting op zich nemen. Zij kunnen wel op vrijwillige basis een socialewoonbeleidsconvenant onderhandelen met de Vlaamse Regering. In een dergelijke convenant engageert de gemeente zich ertoe een bepaald aantal sociale huurwoningen te realiseren en doet de Vlaamse Regering toezeggingen over de bekostiging ervan. Hetzelfde geldt overigens voor de gemeenten die een verplichte toename van 1,66

percent gerealiseerd hebben en nog niet beschikken over een sociaal huuraanbod van 9 percent. In dat opzicht is het pertinent onjuist dat die mogelijkheid enkel zou gelden voor projecten die zich in het stedelijk gebied bevinden. Het decreet bepaalt enkel dat bij het afsluiten van socialewoonbeleidsconvenants voor bijkomende woongelegenheden de verhouding stedelijk gebied versus buitengebied in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen – dat is momenteel 60/40 – moet worden bewaakt en dat er voorrang zal worden gegeven aan gemeenten die behoren tot de stedelijke gebieden.

Wat de sociale koopsector betreft, verhindert het feit dat een gemeente reeds beschikt over een voldoende aantal sociale koopwoningen en/of sociale kavels, geenszins dat er in de periode 2009-2020 ook bijkomende inspanningen geleverd worden. De per provincie te verwezenlijken sociale koopwoningen en de sociale kavels worden immers over de gemeenten verdeeld op grond van de gemeentelijke voorstellen die rekening houden met de sociale woonbehoefte, de socialecontextfactoren en de bestaande en geplande ruimtelijke structuur. Ook hier moet rekening worden gehouden met de verhouding stedelijk gebied versus buitengebied zoals in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is bepaald.

Het is niet de bedoeling van de minister om specifieke modaliteiten in verband met de socialewoonbeleidsconvenants op te stellen en nog minder om een bijkomende administratieve last voor de gemeenten te creëren. Die convenants bieden zoals gezegd de gemeenten die op het vlak van sociale huur meer willen realiseren dan waartoe ze verplicht zijn, de mogelijkheid om vrijwillig overeenkomsten af te sluiten met de Vlaamse overheid. Het is aangewezen dat gemeenten die zich willen engageren tot een dergelijk bijkomend sociaal huuraanbod daarvoor contact opnemen met de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen die immers belast is met de opstelling van het uitvoeringsprogramma voor de sociale woningbouw.

U vroeg of het niet opportuun en administratief eenvoudig is om een algemene vrijstelling te geven aan gemeenten die kunnen aantonen dat er al voldoende geïnvesteerd werd en wordt in de sociale huisvesting. Dit is volgens de minister inderdaad een interessante suggestie die de facto al geldt volgens de bepalingen van het decreet betreffende het grond- en pandenbeleid. Immers, voor gemeenten die vandaag reeds beschikken over een sociaal huuraanbod van minstens 9 percent, geldt er al een vrijstelling. De gemeenten die nog niet aan die 9 percent sociale huur zitten, maar wel de verplichte toename van 1,66 percent door hun opgestarte en geplande projecten snel zullen hebben gerealiseerd, zullen verder worden aangemoedigd om te investeren in sociale woningbouw.

Een gelijkaardige redenering gaat op voor de sociale koopsector. Bij de verdeling van de provinciale objectieven voor sociale koopwoningen en sociale kavels over de diverse gemeenten wordt immers rekening gehouden met die sociale woonbehoeften. Wel, voor het behalen van het bindend sociaal objectief en dus ook voor de deelobjectieven voor sociale koopwoningen en sociale kavels, wordt alles wat sinds 1 januari 2008 werd verwezenlijkt, meegeteld. Dus alle sociale koopwoningen en sociale kavels die sinds de nulmeting op 31 december 2007 verkocht zijn in overeenstemming met de bepalingen van het overdrachtenbesluit, worden om die reden opgenomen in het verwezenlijkte sociaal woonaanbod.

In 2011 zullen we conform het decreet de gewestelijke macro-objectieven voor sociale koopwoningen en sociale kavels een eerste keer evalueren. Als dan blijkt dat de cijfers te laag liggen of dat er een wanverhouding bestaat tussen koopwoningen en kavels, zullen we moeten bijsturen. De deputatie die erover moet waken dat de realisatie van de provinciale objectieven voor sociale koopwoningen en sociale kavels gespreid wordt over de diverse gemeenten, zal conform het decreet onder meer kijken naar de gemeentelijke context en de sociale woonbehoefte. Het spreekt voor zich dat er bij die oefening rekening wordt gehouden met recent gerealiseerde, opgestarte en geplande projecten.

De uitvoering van de opgestarte of geplande projecten zal in geen geval in het gedrang komen. Bij het beoordelen van het al dan niet behalen van het bindend sociaal objectief binnen een gemeente in 2029, zal voor wat de sociale koopsector betreft, enkel rekening worden

gehouden met de sociale koopwoningen en sociale kavels die uiterlijk op 31 december 2020 verkocht zullen zijn. Met geplande en opgestarte projecten kan op dat ogenblik geen rekening meer worden gehouden.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw de minister, ik ben blij met uw woordkeuze als u zegt dat er vandaag geen rekening kan worden gehouden. Ik stel mijn hoop op het woordje ‘vandaag’. Ik hoor u zeggen dat er achteraf eventueel een verrekening kan zijn. Dat is positief. Anderzijds is het niet positief omdat naar duidelijkheid en rechtszekerheid voor de lokale besturen, men moet afwachten en hopen dat ze inderdaad in rekening zullen worden gebracht.

Ik hoor u ook zeggen dat er een onderzoek zal gebeuren en dat de Vlabinvest-woningen bovenop het sociaal objectief zullen worden gelegd. Daar heb ik het wel moeilijk mee omdat de ruimte beperkt is, zeker in die regio. De mensen die in aanmerking komen voor een Vlabinvest-woning zijn dezelfde mensen die in aanmerking komen voor een sociale huurwoning. Ik zie niet in waarom we dat moeten verhogen.

Ik hoor dat dit een idee is van minister Van den Bossche. Ik veronderstel dat we daarover in de toekomst van gedachten zullen kunnen wisselen. Ik pleit ervoor om die discussie zo gauw mogelijk te voeren en zo gauw mogelijk duidelijkheid te creëren voor de besturen en Vlabinvest. Dat zal ten goede komen van de mensen die net buiten de categorie vallen die in aanmerking komt voor een sociale huurwoning. Zeker in onze regio is dat probleem heel ernstig.

De voorzitter: De heer Anthuenis heeft het woord.

De heer Filip Anthuenis: Vanuit de oppositie dank ik de minister om haar duidelijk, verhelderend en geruststellend antwoord.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Uit de filosofie van het antwoord neem ik mee dat de minister een deur openlaat. De volgende weken en maanden moeten we nagaan hoe we flexibeler kunnen zijn, zonder de grote objectieven in vraag te stellen. We moeten opletten dat we in sommige gemeenten, die een goed woonbeleid voeren, het kind niet met het badwater weggieten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de gemeentelijke inventaris op leegstand en verkrotting en de eventuele heffing vanaf 2010

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Lieten.

De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, heel wat intergemeentelijke verenigingen komen in het kader van het lokaal woonbeleid in contact met verschillende colleges van burgemeester en schepenen. In dit geval gaat het om zaken waarbij de gemeentebesturen de handen in elkaar slaan naar aanleiding van de projecten die zijn voorgesteld door voormalig minister Keulen aangaande het lokaal woonbeleid. Die samenwerkingsprojecten gaven de kans om meer woonbeleid te doen, en gaven vooral extra medewerkers voor de gemeentebesturen.

In het kader van de voorbereiding van nieuwe projecten voor lokaal woonbeleid hebben de gemeenten veel vragen bij de verplichtingen van de gemeente, waaronder de verplichte gemeentelijke inventaris op leegstand en verkrotting en de eventuele heffing die daarbij hoort. In de praktijk circuleert tijdens die ontmoetingen het verhaal of de verwachting dat de

Vlaamse Regering 1 euro zal bijleggen bij elke euro die de gemeente op leegstand en verkrotting zal heffen. Dat gebeurt in die mate dat sommige intergemeentelijke verenigingen, die bezig zijn met het indienen van hun projecten of de vorige keer niet erkend werden, dit verhaal beginnen over te nemen en in te passen in hun contacten en plannen en budgetteringen voor de nieuw in te dienen projecten. Dit gaat over een aanzienlijk bedrag voor elke gemeente die deel uitmaakt van de intergemeentelijke vereniging.

In artikel 3.2.24 van het decreet betreffende het grond- en pandenbeleid staat dat de Vlaamse Regering, binnen de beschikbare begrotingskredieten, bijkomende middelen plant voor de gemeenten die in verhouding staan tot de gegenereerde opbrengsten van de gemeentelijke leegstandsheffing op gebouwen en woningen.

In het licht van de huidige economische toestand zou het mij verbazen dat er budgettaire ruimte is voor dergelijke bijkomende middelen, laat staan voor een regeling waar de Vlaamse Regering het verdiende bedrag zou verdubbelen. Zowel enkele intergemeentelijke verenigingen als gemeenten vragen duidelijkheid over dit verhaal.

Mevrouw de minister, heeft de Vlaamse Regering hierover een beslissing genomen? Is in bijkomende middelen of plannen voor extra middelen voorzien voor deze ondersteuningsmaatregel? Zo ja, over welk bedrag spreken we dan? Wat verstaat u onder de verhouding tussen Vlaamse en gemeentelijke middelen in het decreet? Kunt u de vermelde verhouding bevestigen of ontkrachten? Binnen welke termijn zou deze maatregel effectief kunnen worden uitgevoerd? Kunnen de gemeenten de volgende jaren rekenen op deze ondersteuning of niet?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik wil er eerst op wijzen dat artikel 3.2.24, en meer algemeen het hele hoofdstuk 3 van titel 2 van boek 3 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid, enkel betrekking heeft op de leegstandsheffing op gebouwen en woningen. De heffing op verwaarloosde en verkrotte gebouwen en woningen maakt geen deel uit van het grond- en pandenbeleid. De regeling daarover is nog steeds opgenomen in het decreet van 22 december 1995 houdende de bepaling tot begeleiding van de begroting 1996, het zogenoemde Heffingsdecreet.

Artikel 3.2.24 van het decreet Grond- en pandenbeleid stelt dat de Vlaamse Regering binnen de beschikbare begrotingskredieten kan voorzien in bijkomende middelen voor het gemeentelijke woonbeleid, waarbij die middelen voor een bepaalde gemeente in verhouding staan tot de in die gemeente gegenereerde opbrengsten van de gemeentelijke leegstandsheffing op gebouwen en woningen. Dat artikel geeft alleen de mogelijkheid aan de Vlaamse Regering om middelen te plannen en houdt geen enkele verplichting in.

De Vlaamse Regering heeft tot vandaag nog geen beslissing genomen over eventueel bijkomende middelen voor die maatregelen in de toekomst. In 2010 is dit niet gepland in de begroting.

Het staat niet vast op welke manier de verhouding tussen de Vlaamse en gemeentelijke middelen zal worden ingevuld. De minister wil benadrukken dat hierover in de Vlaamse Regering ook nog geen overleg is geweest, laat staan dat er al een beslissing over zou zijn genomen.

Op korte termijn is een dergelijke maatregel niet haalbaar door de nood aan besparingen. Als er in 2011 meer budgettaire ruimte komt, wil de minister zeker onderzoeken of dat opportuun kan zijn.

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Mevrouw de minister, dit is een vraag waar heel wat gemeentebesturen en intergemeentelijke verenigingen mee rondliepen. In het verleden was immers gesteld dat die mogelijkheden er zijn. Zij moeten weten of ze daar in hun planning rekening

mee moeten houden. Het antwoord vandaag is duidelijk neen en dat we in 2011 wel weer zien.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de naleving van het decreet van 4 februari 1997 houdende de kwaliteits- en veiligheidsnormen voor kamers en studentenkamers

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Lieten.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Het academiejaar is intussen al gestart, maar ik denk dat deze vraag nog altijd actueel is.

Het decreet van 4 februari 1997 lijst de normen op waaraan kamers, studentenkamers en studentenwoningen moeten voldoen inzake veiligheid en kwaliteit. Het gaat dan over de minimale hoogte, voldoende verlichtings- en verluchtingsmogelijkheden, stromend water enzovoort. Ook moeten de kamers en de kamerwoningen voldoen aan een aantal brandveiligheidseisen. Die worden echter niet specifiek omschreven. Zowel de huisvestingsdiensten als de eigenaars die zich aansluiten op hun netwerk hebben het raden naar die veiligheidsnormen. Ook de brandweer kaart deze onduidelijkheid aan.

De conformiteit van de woningen en kamers met de gestelde normen wordt vastgesteld in een conformiteitsattest dat werd ingevoerd met het decreet van februari 1997. Dat attest vermeldt het maximum aantal toegelaten bewoners en een aantal andere bepalingen. De verhuurder moet het attest zelf aanvragen bij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar de kamerwoning, het studentenhuus of studentengemeenschapshuis is gelegen. Alleen de verhuurder zelf kan een dergelijk attest aanvragen. Hij is daar echter niet toe verplicht. Er staat geen straf op het verhuren van een kamer zonder dat voor die kamer een conformiteitsattest werd aangevraagd. Het verhuren van een kamer die niet voldoet aan de nodige kwaliteits- en veiligheidsvereisten wordt wel als overtreding bestraft. De rechtbank kan de overtreder ook bevelen om werken uit te voeren om het goed te laten voldoen aan de vereisten.

Mevrouw de minister, in hoeverre is er controle op dit systeem? Een huurder kan bij de gemeente wel klacht indienen indien de woning niet conform is, maar wat als hij zich niet bewust is van zijn recht hierop? Het is dus goed mogelijk dat eigenaars-verhuurders van niet-conforme kamers hun goed dat niet voldoet aan de nodige kwaliteits- en veiligheidsvereisten, toch verhuren.

Vooraf in de grotere studentensteden zou een dergelijk conformiteitsattest verplicht moeten zijn. Ik weet dat zich dan wel een aantal juridische problemen voordoen, maar ik denk dat het de moeite loont die mogelijkheid verder te onderzoeken.

Gemeenten spelen een belangrijke rol bij het uitreiken van het attest. In veel gevallen gebeurt dit door de huisvestingsambtenaar, zeker in de grotere steden. Artikel 9 van het decreet bepaalt dat de gemeente bij verordening van de gemeenteraad strengere veiligheids- en kwaliteitsnormen voor kamers en kamerwoningen of studentenkamers en studentengemeenschapshuizen kan opleggen en het te huur stellen of het verhuren van kamers met het oog op de naleving van deze normen aan een voorafgaande vergunning kan onderwerpen.

Mevrouw de minister, hoe en hoe consequent gebeurt de controle op het naleven van de kwaliteitsnormen die gelden voor studentenkamers? Bestaan er cijfers over het aantal vervolgingen? Bestaan er gegevens over het aantal gemeenten dat aanvullende normen bepaalt, en hoever gaan die normen dan? Hoe zit het met de normen voor brandveiligheid? Is het niet

raadzaam om de discussie over het verplicht maken van het conformiteitsattest opnieuw aan te gaan? Op die manier wordt toch meer zekerheid gecreëerd voor de huurder.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mevrouw Schryvers stelt hier terecht een probleem aan de kaak.

Er doet zich een dubbel probleem voor op de privéhuurmarkt. Enerzijds is er een probleem inzake kwaliteit, anderzijds is er een probleem inzake betaalbaarheid. Het is een publiek geheim dat de slechtste woningen op onze woonmarkt zich precies op die privéhuurmarkt bevinden. Voor die woningen wordt vaak ook heel veel geld gevraagd. Vooral voor studentenkamers en kamers in het algemeen rijzen problemen. Vaak is het een regelrechte schande wat voor kamers en krotten men durft te verhuren.

Ik ben van oordeel dat we niet streng genoeg kunnen zijn voor wat de minimale veiligheids- en kwaliteitsnormen betreft. We moeten ons natuurlijk ook bewust zijn van het feit dat hoe meer administratieve lasten men een verhuurder oplegt, hoe groter de kans dan is dat die verhuurder zal afhaken. Dat is een fenomeen dat zich vandaag steeds schrijnender voordoet. Hoe meer verhuurders er afhaken, hoe krappere de markt wordt en hoe meer de prijzen stijgen. Het is dus duidelijk een mes dat aan twee kanten snijdt.

Ik blijf echter van mening dat we niet streng genoeg kunnen zijn als het gaat over veiligheid en kwaliteit. Het lijkt me nuttig om die discussie opnieuw aan te gaan.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Uit deze vraag blijkt de grote bezorgdheid van mevrouw Schryvers voor de veiligheid en kwaliteit van studentenkamers.

Ik heb een aantal bedenkingen. Er zou een extra attest moeten worden afgeleverd voor men een kamer kan verhuren. Mijn vraag is dan hoe snel men over dergelijke attesten kan beschikken. Het afleveren van een extra attest betekent ook een extra taak voor de gemeenten. De vraag is dan of de gemeenten in staat zijn om die extra opdracht snel uit te voeren. Dat houdt ongetwijfeld organisatorische, maar wellicht ook financiële implicaties in voor de gemeenten.

Mevrouw Schryvers, over hoeveel probleemgevallen hebt u het? Dat blijkt niet uit uw vraag. Ik ben altijd graag goed gedocumenteerd, en ik beschik graag over voldoende voorbeelden en cijfers. Gaat het in uw vraag over een concreet individueel geval, of baseert u zich op algemene statistieken waaruit we kunnen concluderen dat er zich een probleem voordoet? We moeten hierover met grondige kennis van zaken kunnen spreken voor we kunnen concluderen of er al dan niet een bijsturing nodig is.

De voorzitter: Mevrouw De Waele, u ondervraagt de minister, niet uw collega's.

Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: We hebben hier al vaker interessante debatten gevoerd over de kwaliteit van onze woningen. Ik droom er nog altijd van dat de huurwetgeving wordt regionaliseerd.

Mevrouw de minister, kan men in Vlaanderen een conformiteitsattest verplicht opleggen?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Conform artikel 2 van het Kamerdecreet zijn de door de burgemeesters aangestelde technische ambtenaren evenals de ambtenaren van Wonen Vlaanderen en de Wooninspectie bevoegd om de kwaliteit en de veiligheid van de kamers te beoordelen. De administratie heeft een overzicht gemaakt van alle door de Vlaamse overheid uitgevoerde controles vanaf 2006 tot en met 28 september 2009. Ik zal die tabel aan de commissie bezor-

gen. Die tabel geeft een overzicht van alle controles die binnen de verschillende procedures zijn uitgevoerd.

De specifieke vervolgingen worden ingeleid via de Vlaamse Wooninspectie die in haar statistieken niet afzonderlijk bijhoudt hoeveel studentenkoten er geverbaliseerd worden. Bij benadering werden de afgelopen jaren eigenaars van een vijftiental studentenkoten geverbaliseerd door de Wooninspectie. De vaststellingen vanuit de administratieve procedure volgens de bepalingen van het Kamerdecreet hebben ook ernstige gevolgen. Ze leiden tot de ongeschikt-en/of onbewoonbaarverklaring. Hiervoor wordt ook een heffing toegepast. Deze heffing is opgenomen in het decreet van 22 december 1995 houdende de bepalingen tot begeleiding van de begroting van 1996, het zogenoemde Heffingsdecreet. Sommige gemeenten hebben hiervoor ook een eigen heffing. Voor cijfers over het aantal procedures verwijs ik ook naar het overzicht dat we u zullen bezorgen.

Op basis van artikel 9 van het Kamerdecreet hebben gemeenten inderdaad de mogelijkheid om bij verordening van de gemeenteraad strengere veiligheids- en kwaliteitsnormen voor kamers of studentenkamers op te leggen en het te huur stellen of het verhuren van kamers met het oog op de naleving van die normen aan een voorafgaande vergunning te onderwerpen. In totaal zijn er achttien gemeenten met een door de Vlaamse minister bevoegd voor huisvesting bekrachtigd Kamerreglement: Torhout, Diest, Denderleeuw, Hasselt, Arendonk, Brugge, Boom, Geel, Genk, Kortrijk, Oostende, Zelzate, Gent, Roeselare, Eeklo, Menen, Riemst en Lanaken. Het merendeel van de reglementen maakt de uitbating van kamerwoningen voor al dan niet studenten afhankelijk van de voorafgaande vergunning, waarbij veelal ook een periodieke controle door – meestal – de brandweer wordt uitgevoerd om na te gaan of de vergunningsvoorwaarde wordt nageleefd.

Recente aanvullende normen bestaan onder andere uit: de bouwtechnische normen, bijvoorbeeld het uitsluiten van de inrichting van kamers in een kelderverdieping; de verlichtings- en verluchtingsmogelijkheden, bijvoorbeeld het uitsluiten van een kwalificatie van een dakkoe-pel als raam; de verwarmingsinstallaties, bijvoorbeeld strengere normen voor de verwarmingsmogelijkheden of een extra controle door de brandweer; de toegankelijkheid van de kamers en de voorzieningen, bijvoorbeeld de normering van de toegankelijkheid van de gemeentelijke stort- en ligbaden, of de kookgelegenheden, of de aanwezigheid van één toilet per vier, respectievelijk per zes inwoners; de modaliteiten van de bewoning, bijvoorbeeld het verbieden van meerdere studenten per kamer of het verbieden van stapelbedden en ook extra brandveiligheidscontroles en -attestering.

Het Kamerdecreet bepaalt dat kamers en studentenkamers onder andere moeten voldoen aan alle vereisten inzake brandveiligheid. In tegenstelling tot de andere kwaliteitsvereisten die in het Kamerdecreet worden opgelegd, worden de brandveiligheidsvereisten niet verder uitgewerkt in het technische verslag omdat de lokale brandweer de vaststelling van deze Vlaamse kwaliteitsnormen uitvoert. In het technische verslag worden strafpunten toegekend als uit een verslag van de brandweer brandonveiligheid blijkt of kan de burgemeester worden geadviseerd onderzoek naar de brandveiligheid te laten uitvoeren.

Als Wonen Vlaanderen een technisch onderzoek uitvoert, houdt ze uiteraard ook rekening met de conclusies van het recente brandweerverslag. Als er geen recent brandweerverslag voorhanden is, en tijdens het onderzoek een gegrond vermoeden van brandonveiligheid rijst, dan zal de gewestelijke ambtenaar de burgemeester adviseren om een onderzoek naar brandveiligheid te laten uitvoeren. Voorbeelden van aanwijzingen van brandonveiligheid kunnen onder andere zijn: het gebrek aan voldoende luchtwegen; slechte compartimentering; onvoldoende brandweerstand van de gebruikte materialen.

Algemeen gelden voor het brandweerverslag uiteraard de federale normen, met name het koninklijk besluit van 7 juli 1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan nieuwe gebouwen moeten voldoen. Specifieke brandveilig-

heidsnormen voor kamers en studentenkoten zijn additioneel vaak opgenomen in gemeentelijke aanvullende reglementen bovenop het federale KB.

Volgens het Kamerdecreet kan een gemeente zelf beslissen om voor kamerwoningen het conformiteitsattest al dan niet te verplichten. Het is belangrijk dat gemeenten hierover autonoom keuzes kunnen maken op basis van de noden op het terrein. De minister zal samen met de gemeenten bekijken hoe ze ondersteund kunnen worden om meer gebruik te maken van deze mogelijkheid, zodat ze nog ruimer en efficiënter kan worden toegepast.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Mevrouw de minister, ik dank u voor het uitvoerige antwoord. Ik ben erg benieuwd naar de cijfers in verband met het aantal controles. Daaruit zal natuurlijk blijken in hoeverre het Kamerdecreet al dan niet efficiënt is.

Het is toch wel verwonderlijk dat onze steden en gemeenten eisen kunnen stellen die Vlaanderen niet kan stellen. We moeten daar toch eens verder op durven ingaan. Ik weet wel dat het dan gaat over het probleem van een verhuurvergunning. Als Vlaanderen de kwaliteit en de normering hoog in het vaandel voert, dan moeten we daar toch wel meer de nadruk op leggen door het juridisch onderzoek te voeren. Als dan echt blijkt dat het niet kan vooraleer de materie geregionaliseerd is, moeten we nagaan of er geen andere manier is om richting steden en gemeenten te werken.

Mevrouw De Waele, vanzelfsprekend heb ik daar geen concrete cijfers over. Ik onderschrijf wat mevrouw Hostekint heeft gezegd: het zullen net de cijfers zijn van de woningen en kamers die niet voldoen die we niet zullen kennen. Dat hangt natuurlijk wel af van het aantal controles. Voor mij staat de kwaliteit en de veiligheid voorop.

Ik ben ook actief in een lokaal bestuur. Ik weet ook wel dat we heel vaak klagen en zeuren over de verplichtingen die de federale en Vlaamse overheid ons opleggen. Ik zal dat echter nooit doen als het gaat om veiligheid. Die is te elementair. De verantwoordelijkheid van de gemeente, van de burgemeester is veel te groot.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Het feit dat er door het gewest op dit moment geen bijkomende normen worden opgelegd, wil niet zeggen dat het gewest die niet kan invoeren. Het gewest kan wel normen opleggen. De controle en de naleving moeten echter gebeuren door de brandweer. Tot nu toe heeft men ervoor geopteerd om die opportuniteitsafweging vooral door de gemeenten te laten doen. Ze kunnen ook inschatten wat de additionele werklust is voor de controle en de naleving daarvan.

Ik heb aangegeven wat de stand van zaken is. Dat wil niet zeggen dat er op termijn geen debat over gevoerd kan worden.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mevrouw de minister, is het conformiteitsattest in het gewest afdwingbaar? Kunnen we dat inschrijven? We hebben ons idee daarover. Ik zou echter graag een juridisch advies van de minister krijgen. Kan het of kan het niet?

Minister Ingrid Lieten: Ik zal dat door een jurist laten nagaan. We kunnen zeker normen opleggen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het meten en certifiëren van energieprestaties van gebouwen

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Lieten.

De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het energiebeleid is een belangrijk issue in Vlaanderen. Er zijn heel wat maatregelen genomen om te komen tot een duurzamer energieverbruik en -gebruik. In tweede orde gaat het over het gebruik van duurzame hernieuwbare energiebronnen. Belangrijk in dat verband is ook de energieverstopping. Daarvoor hebben we een belangrijk instrument in het leven geroepen, namelijk de energieprestatie-regelgeving.

We hebben twee zaken. We hebben voor nieuwe gebouwen de Energieprestatie Binnenklimaat (EPB) en voor de verkoop en verhuur van oude gebouwen de energieprestatiecertificaten (EPC). De EPC's, die volgens de Europese richtlijn energieprestaties van gebouwen moeten worden ingevoerd, zullen worden opgemaakt en uitgereikt door erkende energiedeskundigen.

Zoals vaak gebeurt met nieuwe regelgeving, komen bij de start of inloophase heel wat tekortkomingen of mankementen aan het licht. Vanuit het veld krijg ik informatie dat men op basis van telefonische tussenkomsten EPC's aflevert. Dat kan niet de bedoeling zijn. Het gaat over het aspect van handhaving en controles.

Een ander aspect is dat de huurders door deze regelgeving te hoge verwachtingen kunnen hebben. Bij bepaalde oude gebouwen is men beperkt bij het uitvoeren van aanpassingen, zeker aanpassingen die hoge kosten meebrengen.

Mevrouw de minister, zijn er momenteel voldoende energiedeskundigen die energiecertificaten kunnen afleveren? Aan welke vereisten moeten deze mensen voldoen? Is er een kwaliteitsbewaking van de certificaten? Zijn er klachten over de toepassing van de regelgeving? Zijn er al boetes opgelegd?

Opmerkelijk bij dit decreet en de toepassing ervan is dat de afwezigheid van een energieprestatiecertificaat geen belemmering kan zijn om de woning te verkopen of te verhuren. De eigenaar loopt wel een risico op een boete, maar op zich kan hij verhuren of verkopen. Blijft het zo niet te verblijvend? Zijn we dan niet aan het dweilen met de kraan open? We hebben iets in het leven geroepen, maar uiteindelijk kunnen we dit decreet en de gevolgen ervan niet afdwingen. Hoe ziet u de controle op de toepassing van dit decreet op de EPB's en de EPC's? Dringt zich op korte termijn niet een evaluatie op?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Op dit moment zijn er voldoende energiedeskundigen om de vraag naar energiecertificaten op te vangen.

De opmaak van een energiecertificaat voor nieuwbouw in het kader van de EPB-regelgeving vergt gemiddeld ongeveer één mandag. Op jaarbasis moeten een 25.000 EPB-certificaten worden opgemaakt. Hiervoor zijn op dit moment ongeveer een 3.000 actieve verslaggevers geregistreerd. Het EPB-certificaat kan enkel worden opgemaakt door een EPB-verslaggever, die over een diploma van architect, ingenieur-architect, technisch ingenieur, industrieel ingenieur, burgerlijk ingenieur of bio-ingenieur moet beschikken. Artikel 25 van het EPB-reglement voorziet in een administratieve geldboete voor de verslaggever als uit controle blijkt dat de EPB-aangifte niet met de werkelijkheid overeenstemt. Het Vlaams Energieagentschap controleert de verslaggevers steekproefsgewijs op correcte en kwalitatieve rapportering.

De opmaak van een energieprestatiecertificaat voor de verkoop of verhuur van een woongebouw vergt gemiddeld een halve mandag. Op jaarbasis moeten er een 150.000 EPC's worden opgemaakt. Enkel een erkende energiedeskundige type A mag dit EPC opmaken. Om erkend te kunnen worden als energiedeskundige, moet een door het Vlaams Energieagentschap erkende opleiding worden gevolgd. Er worden aan de kandidaat-energiedeskundigen geen voorwaarden opgelegd inzake minimale basisopleiding. Momenteel zijn er 2.700 erkende energiedeskundigen type A geregistreerd, van wie ongeveer 2.100 energiedeskundigen minimaal één EPC hebben opgesteld.

Het aantal officiële klachten met betrekking tot het EPC is tot nu toe beperkt tot een vijftal. In het kader van de EPB-regelgeving voor nieuwbouwwerken werden 400 boetes gevestigd: 291 voor het niet naleven van die EPB-eisen, 102 voor het niet indienen van de startverklaring en 7 voor het niet indienen van een EPB-aangifte. Er werden al 29 boetes opgelegd – dat staat in verhouding tot 1300 gecontroleerde woningen – voor het niet beschikken over een EPC bij het te koop of te huur stellen van een woning.

In het kader van de EPB-regelgeving verricht het Vlaams Energieagentschap op regelmatige basis in alle Vlaamse provincies steekproefsgewijs controles. Er zijn twee types van controles: enerzijds de controle op het tijdig indienen van de startverklaring en de EPB-aangifte bij nieuwbouw en anderzijds de waarheidsgetrouwheidsanalyse.

Bij het eerste type controle, de statuscontrole, wordt nagegaan of er voor een gestart werk ook effectief een startverklaring werd ingediend. Voor een gestart werk zonder startverklaring wordt een aanmaning gestuurd. Bij een vaststelling van ingebruikname wordt een aanmaning gestuurd als de termijn voor het indienen van de EPB-aangifte verstreken is. Als er geen reactie komt op de aanmaning, wordt een administratieve geldboete opgelegd.

Voor de waarheidsgetrouwheidscontroles bezoeken de controleurs de werf tijdens de uitvoering of het gebouw na de ingebruikname. Nadien vergelijkt de controleur zijn vaststellingen met gegevens die zijn opgenomen in de EPB-aangifte. Als de berekeningen op basis van de vaststellingen van de controleur leiden tot een slechter resultaat dan de berekeningen op basis van de gegevens van de aangifte, wordt ook een administratieve boete opgelegd aan de verslaggever.

De aanwezigheid van een EPC bij verhuur of verkoop wordt steekproefsgewijs gecontroleerd. Als woningen te koop of te huur worden aangeboden zonder aanwezigheid van een EPC kan het Vlaams Energieagentschap de eigenaar een boete opleggen tussen 500 en 5000 euro. Voor de kwaliteitscontrole van het EPC wordt de woning door controleurs van het Vlaams Energieagentschap opnieuw opgemeten en wordt een controlecertificaat opgesteld. Energiedeskundigen die geen correct EPC afleveren, lopen het risico op een boete tussen 500 en 5000 euro.

Het EPB-decreet voorziet dat de EPB-regelgeving tweejaarlijks wordt geëvalueerd. Het Vlaams Energieagentschap heeft recent de voorbereiding van de tweede evaluatie opgestart. Het evaluatierapport verwachten wij medio 2010 en kan dan aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Mevrouw de minister, uit die cijfers blijkt dat we op los zand zitten. We hebben regelgeving, controleurs en een Vlaams Energieagentschap, maar iedereen blijft vrijblijvend werken. Er zijn 400 boetes opgelegd. Ik pleit niet voor meer boetes, maar als er misbruiken zijn, moet er worden opgetreden.

We moeten dit decreet beter kaderen. Het moet een handig instrument worden om energieverspilling tegen te gaan. Het kan niet zijn dat we steeds pleiten voor hernieuwbare energie en tegelijk aan energieverspilling doen. We hebben een instrument, controleurs en een agentschap. Dan verwacht ik als burger dat die mensen hun werk doen. Daar gaat het niet over. We

moeten ook de instrumenten in het leven roepen zodat er resultaten worden geboekt. 400 boetes in een periode van bijna vier jaar. Dat lijkt me niets voor te stellen.

Minister Ingrid Lieten: Ik ben het niet eens met uw conclusie dat we op los zand zitten. De houding die nu is aangenomen, moet ervoor zorgen dat een duidelijke reglementering leidt tot een duidelijke erkenning en een duidelijke boete als men zijn beroepslichten niet goed naleeft. Er wordt steekproefsgewijs gecontroleerd. Ik stel voor dat we het evaluatieverslag afwachten. Dan krijgen we zeker een veel duidelijker beeld of de huidige controlemechanismen volstaan, of dat er eventueel bijkomend gekeken moet worden naar strengere controles.

De heer Veli Yüksel: Het probleem is dat wij niet de middelen hebben om op te treden als er geen EPC voorhanden is bij verkoop of verhuur. Dat kan gewoon doorgaan. Dan heeft het geen zin dat we die regels hier uitwerken en mensen vragen om controles uit te voeren. Als die controles er niet zijn, kun je ook niet optreden.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het is bijzonder moeilijk om een akte te laten passeren als er geen EPC-certificaat aanwezig is. Hetzelfde geldt voor de verhuur. Als je met beide voeten in de realiteit staat, weet je dat het zeer moeilijk is om een huis te verhuren als je geen EPC-certificaat kunt voorleggen.

Als er steekproefsgewijs toch een aantal calamiteiten blijken te zijn, of een aantal eigenaars die tussen de mazen van het net proberen te glijpen, of huurders die niet weten dat ze dat kunnen eisen, wordt dat er met die controlemechanismen toch wel uitgefilterd. Uit de cijfers blijkt echter dat dat niet om de grote massa gaat. We mogen het probleem niet overroepen. Er wordt wel degelijk gebruik gemaakt van de EPC's. De meeste huurders zijn goed op de hoogte.

Er zijn geen makelaars die het zullen wagen om iets te verhuren of te verkopen zonder over de nodige certificaten te beschikken. Ik steek mijn hand niet in het vuur voor privé-eigenaars die iets verhuren, maar de reguliere markt zal zich wel houden aan de reglementering ter zake.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■